

Moreel kompas

Een onderzoek naar de determinanten van integer handelen van politiemedewerkers

A. van Wijk, M. Olfers, M. van Vugt, A. Barends

Politiewetenschap 129

Thema: 4.1 Weerbaar en integer

Doelstelling

Het onderzoek heeft als doel inzichtelijk te maken welke determinanten binnen de politie invloed hebben op de mate van integer handelen. Daarvoor is noodzakelijk om te weten in welke mate de politiemedewerkers integer handelen

Onderzoeksvragen

1. In welke mate handelen Nederlandse politiemedewerkers integer?
2. Welke factoren (persoon, werk en omgeving) bepalen de mate van (niet-)integer gedrag van politiemedewerkers?
3. Welke implicaties hebben de bevindingen voor het personeels- en integriteitsbeleid binnen de politie?

Methoden van onderzoek

- Deskresearch
- Interviews
- Survey

Samenvatting

Dit onderzoek heeft als doel inzichtelijk te maken welke determinanten binnen de politie invloed hebben op de mate van integer handelen. Het gaat vooral om een psychologische benadering van integriteit.

Methoden

Het onderzoek kent drie onderzoeksmethoden. Allereerst zijn aan de hand van wetenschappelijke literatuur determinanten van integer handelen bepaald. Deze zijn gevat in een conceptueel model. Uitgangspunt van dit model was dat gedrag, zoals niet-integer en integer handelen, tot stand komt door kenmerken van de persoon (bv persoonlijkheid) en kenmerken van de situatie (bv organisatiecultuur). Voor dit model is gebruik gemaakt van het HEXACO model van persoonlijkheid. Om integer politiehandelen te operationaliseren zijn voor een survey scenario's opgesteld waarin gedrag en opvattingen rondom integriteit centraal stonden. Voor de survey zijn ruim 6000 politiemedewerkers (aselect) benaderd, de respons was 15 procent en daarmee relatief beperkt. Dit betekent dat het onderzoek op sommige onderdelen niet representatief is voor de gehele organisatie. Tot slot zijn er bijna 50 interviews gehouden met als doel kleurings te geven aan de meer cijfermatige bevindingen van de vragenlijst. De verhalen uit de praktijk zijn dus illustratief en niet representatief voor de politie.

Conclusies

De politiemedewerkers die de vragenlijst hebben ingevuld zijn qua persoonlijkheidseigenschappen, die betrekking hebben op integer handelen, een afspiegeling van de Nederlandse bevolking. De politiemedewerkers geven bij de keuzes in de scenario's wel blijk van een meer dan gemiddeld integere houding. Het merendeel vertoont naar eigen zeggen geen contraproductief werkgedrag. Een minderheid, maar in absolute aantallen nog steeds een forse groep, vertoont dergelijk gedrag wel. Er is verder een discrepantie te zien tussen de beoordeling van de ernst van de scenario's en de meldingsbereidheid om wangedrag van een collega te melden (die is relatief laag). Het is voor sommige respondenten niet altijd duidelijk wat in bepaalde situaties integer gedrag is. Maatschappelijke ontwikkelingen en een jonge generatie politiemedewerkers, die

andere eisen stellen aan hun baan dan de oudere generatie, vragen daarmee volgens de onderzoekers om een herijking van normen. In de interviews wordt de relevantie van leidinggevendheid bij integer handelen benadrukt. 'Grijze gebieden' moeten gezamenlijk met de politiemedewerkers worden besproken om een kader te bepalen waarin staat hoe te handelen en wat te doen bij eventuele conflicterende belangen.

De determinanten van integer handelen zijn blijkens het vragenlijstonderzoek vooral terug te voeren op persoonlijkheidseigenschappen van politiemedewerkers. In het bijzonder gaat het om de eigenschappen (van HEXACO) eerlijkheid/integriteit en conscientieusheid. Volgens de respondenten is een lagere rang (en specifiek die van brigadier) ook voorspellend voor niet-integer handelen. Een kanttekening is dat met name jonge politiemedewerkers niet hebben gereageerd op de survey. Juist deze jonge politiemedewerkers worden door de oudere politiemedewerkers in de interviews als risicogroep genoemd voor niet-integer handelen.

De onderzoekers doen onder andere de suggestie is om operationeel experts een explicietere rol te geven in het signaleren van kwetsbare politiemedewerkers en het bespreken van (mogelijke) integriteitskwetsingen en dilemma's waar zij mee kunnen worstelen. Die rol zou moeten worden geborgd in het functiehuis. Verder geven de onderzoekers aan dat het onderzoek een aanknopingspunt biedt om meer werk te maken van het selecteren van nieuwe politiemensen op persoonlijkheidseigenschappen 'integriteit en conscientieusheid', gemeten volgens de HEXACO, want weinig persoonlijkheidsvragenlijsten /modellen hebben aandacht voor integriteit.